

Coronavirus (COVID-19) en kinderen en adolescenten met een chronische ziekte

Auteurs:

K.E. Illy, MBA; kinderarts & voorzitter NVK

Dr. J.P. Rake; kinderarts

Versie: 01-05-2020

Algemeen

Kinderen spelen een marginale rol bij de verspreiding van het (nieuwe) coronavirus (SARS-CoV-2). Bij kinderen die besmet raken met het virus, verloopt een besmetting over het algemeen mild. Ze worden niet of slechts kort en niet ernstig ziek. Veelal is geen speciale behandeling nodig, anders dan 'uitzielen' en eenvoudige ondersteunende maatregelen (voldoende drinken, paracetamol). Er zijn maar weinig kinderen bij wie de klachten zo ernstig verlopen, dat een opname in een ziekenhuis nodig is. Het milde beloop bij kinderen komt waarschijnlijk doordat de ontstekingscascade die bij volwassenen tot uiteindelijk ernstige longproblemen leidt, bij kinderen nog niet 'werkt' (pas vanaf/na de puberteit).

Er zijn maar weinig 'harde' gegevens over kinderen met chronische ziekten zoals longaandoeningen, hartaandoeningen of afweerstoornissen (al dan niet door afweer verlagende medicijnen) die een coronavirusinfectie doormaken. Ervaringen van kinderartsen in China en Italië zijn echter 'geruststellend', in die zin dat het lijkt dat kinderen met onderliggende aandoeningen en ziekten niet zieker door het coronavirus worden dan door andere virussen.

Voor de meeste kinderen zijn geen extra voorzorgsmaatregelen nodig, anders dan de gebruikelijke adviezen die u eerder met de arts van uw kind voor dit seizoen heeft afgesproken en de adviezen die het RIVM geeft. In zeldzame situaties kan het mogelijk toch wenselijk zijn dat er een aangepast advies geldt. In die gevallen zal de behandelend kinderarts maatwerk leveren, ook ten aanzien van het wel of niet naar school kunnen gaan. In alle andere gevallen kunnen kinderen naar school.

Speciaal onderwijs en KDC's

Vanaf 11 mei gaan naast de basisscholen ook de scholen in het speciaal onderwijs weer open voor kinderen tot 12 jaar. Ouders van kwetsbare kinderen vinden dit vaak nog spannend en dat begrijpen we goed. Maar besmetting van kind op kind en van kind op volwassene blijkt zeer zeldzaam te zijn, en dat is ook precies de reden dat het basisonderwijs en het speciaal onderwijs weer open gaan. Er zijn ouders die hun kwetsbare kind liever nog even thuishouden. Ook al hebben we begrip voor dat gevoel, toch is dit niet verstandig en ook niet in het belang van deze kinderen. Ook leeft bij ouders soms de vraag of ze niet beter ook de gezonde broertjes en zusjes thuis kunnen houden. Dit is echt niet nodig en ook zeker niet in het belang van de broertjes en zusjes zelf.

Ook kinderdagcentra (KDC's) gaan vanaf 11 mei weer open, de dagbesteding voor de groep kinderen met onder andere een ernstige meervoudige beperking, kinderen die soms van andere gewone verkoudheidsvirussen ook flink ziek kunnen worden. Belangrijk is te benadrukken dat ook deze kinderen door COVID-19 niet zieker worden dan van die andere virussen. Dus als uw kind vóór deze periode naar het KDC ging, kan dat nu ook.

We adviseren ouders die ondanks bovenstaande informatie toch bezorgd blijven, contact op te nemen met het eigen KDC. De instellingen en artsen voor verstandelijk gehandicapten (AVG) zijn druk bezig met het treffen van voorbereidingen om de KDC's volgens de RIVM-richtlijnen te heropenen. Voor zowel uw kind als de rest van het gezin is het goed om uw kind straks weer naar het KDC te laten gaan. Voor de kinderen die ook vóór de COVID-19-pandemie al volledig thuis waren verandert er niets, behoudens dat ook voor deze gezinnen geldt dat de gezonde broers en zussen gewoon naar school kunnen (en moeten).

Beloop van het virus bij kinderen en adolescenten met een chronische ziekte

Hieronder hebben we voor een aantal verschillende categorieën het beloop van een besmetting met het coronavirus weergegeven. Hierbij moet worden vermeld dat er vanzelfsprekend altijd uitzonderingen zullen zijn.

Beloop bij kinderen met afweerstoornissen

- Bij een kind met een aangeboren afweerstoornis lijkt een infectie met het coronavirus niet ernstiger te verlopen dan bij gezonde kinderen; indien een kind met een aangeboren afweerstoornis niet ernstig ziek wordt door andere virussen zal dit zeer waarschijnlijk ook niet zo zijn door het coronavirus.

Beloop bij kinderen die afweer verlagende medicijnen gebruiken

- Bij een kind dat medicijnen gebruikt die zijn afweer verlaagt (bijv. prednison of chemotherapie) lijkt een infectie met het coronavirus niet ernstiger te verlopen dan bij gezonde kinderen die deze medicijnen niet gebruiken.

Beloop bij kinderen met (ernstige) longaandoeningen en hartaandoeningen

- Bij een kind met een ernstige longaandoening of (aangeboren) hartaandoening lijkt een infectie met het coronavirus in het algemeen niet ernstiger te verlopen dan bij gezonde kinderen.

Beloop bij kinderen na levertransplantatie en niertransplantatie

- Bij een kind dat een levertransplantatie of een niertransplantatie heeft ondergaan lijkt een infectie met het coronavirus niet ernstiger te verlopen dan bij gezonde kinderen; ook niet als afweer verlagende medicijnen worden gebruikt.

Beloop bij kinderen met kanker

- Bij een kind met kanker dat wordt behandeld met chemotherapie en/of bestraling lijkt een infectie met het coronavirus niet ernstiger te verlopen dan bij gezonde kinderen.

Beloop bij kinderen met diabetes

- Bij een kind met diabetes verloopt een infectie met het coronavirus niet ernstiger dan bij gezonde kinderen.

Beloop bij kinderen met stofwisselingsziekten

- Bij een kind met een stofwisselingsziekte lijkt een infectie met het coronavirus niet ernstiger te verlopen dan bij gezonde kinderen; wel kan een infectie tot 'ontregeling' leiden die dient te worden voorkomen/behandeld.

Beloop bij kinderen met epilepsie

- Bij een kind met epilepsie lijkt een infectie met het coronavirus niet ernstiger te verlopen dan bij gezonde kinderen; wel kan een infectie tot 'ontregeling' leiden die dient te worden voorkomen/behandeld.

Beloop bij kwetsbare kinderen, zoals kinderen met (zeer) ernstige meervoudige problematiek, kinderen met syndromen, kinderen met spierziekten, kinderen met neurologische ziekten of met andere chronische ziekten

- Bij een 'kwetsbaar' kind lijkt een infectie met het coronavirus niet ernstiger te verlopen dan bij gezonde kinderen; indien een 'kwetsbaar' kind niet ernstig ziek wordt door andere virussen zal dit zeer waarschijnlijk ook niet zo zijn door het coronavirus.

Beloop bij kinderen met obesitas

- Bij een kind met obesitas verloopt een infectie met het coronavirus niet ernstiger dan bij gezonde kinderen. Bij adolescenten (≥ 16 jaar) met extreme obesitas (BMI >40) is dit onbekend. De quarantainemaatregelen in het kader van corona, zijn voor kinderen met obesitas niet anders dan voor gezonde kinderen.

Beloop bij kinderen met bijnierschorsinsufficiëntie

- Bij een kind met bijnierschorsinsufficiëntie die goed is ingesteld op medicatie lijkt een infectie met het coronavirus niet ernstiger te verlopen dan bij gezonde kinderen.

Behandeling

- Meestal is geen specifieke behandeling nodig, anders dan 'uitzielen' en voldoende vocht/drinken (en als het enkele dagen duurt ook voeding/eten).
- Paracetamol kan worden gegeven bij klachten van 'niet-lekker' en/of pijn.
- Zwaardere pijnstillers als Ibuprofen of Diclofenac dienen niet zonder overleg met een arts aan kinderen te worden gegeven.
- Bij ernstig zieke volwassenen worden meerdere onderzoeken gedaan naar de werking van medicijnen op de infectie; voor deze medicijnen is op dit moment geen plaats in de behandeling van de milde of matig ernstige klachten bij kinderen.
- Voor alle kinderen met onderliggende aandoeningen en ziekten geldt dat de gebruikelijke behandeling 'gewoon' moet worden voortgezet, tenzij de behandelend (kinder)arts dit anders adviseert. Bij twijfel adviseren wij om te overleggen met de behandelend arts.
- Voor alle kinderen met een 'noodplan' (specifieke maatregelen, ten tijde van ziekte) geldt dat bij een infectie met het coronavirus dit 'noodplan', net als bij andere virale luchtweginfecties, dient te worden gevolgd, tenzij de behandelend (kinder)arts dit anders adviseert. Bij twijfel adviseren wij om te overleggen met de behandelend arts.
- Vanzelfsprekend dient bij klachten waarvoor anders contact zou worden opgenomen met de huisarts of behandelend (kinder)arts, dit ook worden gedaan bij (verdenking op) een infectie met het coronavirus.

Voorkomen van een infectie met het coronavirus (in samenspraak met het RIVM)

- Vanzelfsprekend gelden voor alle kinderen (met en zonder chronische ziekte) alle algemene maatregelen zoals die door het RIVM worden gedeeld.
- Indien 'kwetsbare' kinderen intensieve (verpleegkundige) zorg door ouders, zorgverleners vanuit PGB of andere verzorgenden ontvangen, gelden de adviezen t.a.v. persoonlijke beschermingsmiddelen zoals beschreven in [Beleid PBM voor de thuiszorg](#).
- Een 'totaal sociaal isolement' of 'omgekeerde quarantaine' is niet geïndiceerd, tenzij de behandelend (kinder)arts dit adviseert. Bij twijfel adviseren wij om te overleggen met de behandelend arts.

Testen op corona (in samenspraak met het RIVM)

- Of kinderen en adolescenten met een chronische ziekte **bij klachten** getest moeten worden op een COVID-19-infectie is aan de GGD of aan de behandelend arts (huisarts of kinderarts). Indien 'kwetsbare' kinderen intensieve (verpleegkundige) zorg door ouders, zorgverleners vanuit PGB of andere verzorgenden ontvangen, wordt geadviseerd deze ouders, zorgverleners en verzorgenden **bij klachten** laagdrempelig op een COVID-19-infectie te testen, conform het beleid dat is opgesteld voor onmisbare thuiszorgmedewerkers. Zie het testbeleid voor thuiszorgmedewerkers met klachten: [Testbeleid zorgmedewerkers met klachten passend bij COVID-19](#).

- Of broertjes/zusjes of andere gezinsleden van 'kwetsbare' kinderen die deel uitmaken van het huishouden **bij klachten** getest moeten worden op een COVID-19-infectie is aan de GGD of aan de behandelend arts (huisarts of kinderarts).

Vaccinaties binnen het Rijksvaccinatieprogramma

- Kinderen zonder klachten kunnen gewoon hun vaccinaties krijgen.
- Kinderen met milde klachten, al dan niet door een infectie met het coronavirus, krijgen hun vaccinaties op een later moment. Bij langdurige verkoudheidsklachten (langer dan vier weken) kan – na overleg met de jeugdarts van het CB – hierop een uitzondering worden gemaakt.
- Kinderen met ernstiger klachten of hoge koorts, al dan niet door een infectie met het coronavirus, krijgen hun de vaccinaties later in overleg met de jeugdarts van het CB.

Ouders werkzaam in de zorg

- Ouders van kinderen met een chronische ziekte kunnen in hun werk betrokken zijn bij de zorg voor COVID-19-patiënten. Als deze ouders volgens de geldende regels goed worden beschermd, is er geen reden om niet aan het werk te gaan. Natuurlijk gelden ook de algemene richtlijnen van het RIVM, zoals handen wassen vóór het werk wordt verlaten en bij thuiskomst.